

PRAWO BANKOWE

Dominika Rogoń
Radca prawny
w Kancelarii
Kubas Kos Gaertner

Zmiany w ustawie o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów – cz. I

W dniu 5 września 2008 roku uchwalono ustawę o zmianie ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów oraz o zmianie innych ustaw, która wejdzie w życie z dniem 11 stycznia 2009 roku („Nowelizacja”). Nowelizacja usuwa szereg istniejących dotąd wątpliwości, jak również „modernizuje” ponad 10-letnią instytucję zastawu rejestrowego, dostosowując ją do potrzeb nowoczesnej praktyki. W kolejnych dwóch tekstach przedstawione zostaną najbardziej istotne zmiany ustawy o zastawie rejestrowym („u.z.r.”).

Zastawnik

Nowelizacja znosi istniejące obecnie ograniczenia podmiotowe co do osoby zastawnika. Z zabezpieczenia w postaci zastawu rejestrowego będzie mógł skorzystać każdy wierzyciel, niezależnie od tego, czy ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce i czy prowadzi działalność gospodarczą (w ogóle, czy na terytorium Polski). Znikną problemy z przenoszeniem wierzitelności zabezpieczonych zastawem na podmioty, które w dotychczasowym stanie prawnym nie należały do kręgu uprawnionych zastawników.

Forma umowy

Nowelizacja rozstrzyga także sporną dotąd kwestię pierwszeństwa formy umowy zastawu rejestrowego. Zgodnie z nowym art. 3 ust. 1 u.z.r., umowa zastawnicza powinna być pod rygorem nieważności zawarta na piśmie. Do umów o ustanowienie zastawu rejestrowego na wierzitelnościach i prawach nie stosuje się przepisów o formie pisemnej szczególnej określonej w odrębnych przepisach. Wyjaśniona zatem została wprost kolizja formy umowy zastawu z u.z.r. i np. z art. 180 K.s.h. czy art. 329 k.c. – na korzyść zwykłej formy pisemnej z u.z.r., która będzie miała zastosowanie do wszystkich umów zastawu rejestrowego, niezależnie od przedmiotu zastawu.

Wierzitelność zabezpieczona

Po wejściu w życie Nowelizacji, w umowie zastawniczej będzie należało określić wierzitelność zabezpieczoną zastawem przez oznaczenie stosunku prawnego, z którego ta wierzitelność wynika lub może wynikać, oraz najwyższej sumy zabezpieczenia; w zakresie tej sumy zastaw zabezpieczać będzie odsetki, roszczenia uboczne wskazane przez strony w umowie zastawniczej oraz koszty zaspokojenia zastawnika mieszczące się w sumie wymienionej we wpisie zastawu.

Sposób oznaczania wierzitelności zabezpieczonej zostanie zatem ujednoczony (w stosunku do obecnego brzmienia art. 3 ust. 2 pkt 4 u.z.r.) na wzór hipoteki kaucyjnej. Według nowego art. 6 u.z.r., zastaw rejestrowy może zabezpieczać dwie lub więcej wierzitelności wynikające z umów przysługujących jednemu wierzycielowi.

Zniesiona została zatem zasada szczególności zastawu i jednym zastawem będzie można objąć kilka wierzitelności. Ponadto, na podstawie nowego art. 18 u.z.r., umowa może stanowić, że zastaw nie wygaśnie wraz z pierwotnie zabezpieczoną wierzitelnością, lecz będzie „czekał” (maksymalnie 6 miesięcy) na wierzitelność z nowego, określonego w umowie stosunku prawnego.

Te regulacje są istotne w szczególności dla banków, dla zabezpieczenia ich wierzitelności z tytułu kredytów odnawialnych czy różnego rodzaju linii wielozadaniowych (umów ramowych), w obrębie których bankowi może przysługiwać wiele wierzitelności z tytułu kredytów, gwarancji, czy innych produktów kredytowych.